National Library of Israel

Davar - דבר, 02.08.1927, page 2

הצעה גיון של ליפסקי באטלנטיק־סיטי

התשובות שבהצעותיו של ליפסקי בועידת אטלנטיק־סיטי מכוונות לשלשה חלקים של בנין ארץ ישראל: הוא הציע שנויים בתנועה הציונית העולמית, שנויים בעבודה הא״י ושנויים בהסתדרות הציונית באמריקה.

בנוגע להסתדרות הציונית בהיקפה העולמי השמיע שתי הצעות ממשיות: הרכב־ההנהלה הציונית לא על בסיס ממלגתי, ונטילת־הרשות מאת הקונגרס לקביעת־התקציב על מנת להעבירה לידי ההנהלה הציונית.

שתי ההצעות האלה מכוונות ראשית כל להחליש את ההשפעה של צבור הפועלים העברי. ואמת היא אם הדברים נאמרים בגלוי או בסתר. המכוון להעמיד את התנועה הציונית העולמית במצב אידילי זה, שלא תשמע בו אפילו לחישה קלה על סכסוכים מעמדיים, ההנה״צ תמלא את ההשוב שבתפקידי־הקונגרס והיא תקבע את התקציב, אולם בהנהלה זו לא תדרוך רגלו של ב״כ הפועלים, והפועלים—אמת דתם להסתפק בתפקיד של מרעישי עולמות וממירי־מחאות ב ד י ע ב ד.

לשוא תבקשו סיוע של נמוקים לדרישה זו. לשוא תבקשו ראיה והוכחה, כיצד יגביר חידוש זה את הכנסות הקרנות וכיצד יבוא בעקב השימה החדשה ניצוף רציונאלי של התקציב הציוני ותגבורת־הפרודוקטיביות של כחות העובדים, וכיצד יבואו לרגל התקנה הזו אל הארץ אלמנטים יותר משובחים ומוכשרים לתפקידי־ההתישבות. השאלות האלה לא ניתרצו, כי די להם למכריזי השימה הנואלת להשלות את נפשם ונפש זולתם, כי יש ויש לאל ידם להעלות ארוכה לכל מכותינו. די להם במושכל ראשון זה, שאסור להרהר אחרי אמיתותו, כי צבור הפועלים הוא הוא שהביא עלינו את כל צרת־המשבר בא״י ובתנועה הציונית כאחד. הלא ידוע וברור משכבר, כי אין לך אנשי־מעשה וחסכון כציונים הכלליים, ואילו היינו מפקידים בידיהם את ההנה״צ, מי פתי ולא יאמין באמונה שלמה, כי אז תבואנו הישועה ולא יהיו עוד משברים עד לקץ הימין?

ואם תאמר: הלא בנאום הפתיחה חייבים היו להתודות קבל עם על — אם נדבר בלשון רכה — הטעויות וגרולות שנשתבשו בהם הציונים הכלליים—ודוקא האמריקאיים אנשי־המעשה, חייבים היו להוציא פסק־דין על „קהלות ציון" אשר בהנה״ריתה לא ישב ביב הפועלים ואשר כל הרשות היתה מסורה בה לאנשי שלומם בלבד והם עברו כמה עביהות קשות שאין להן כפרה.—אל נא תרבו בקושיות, שהרי גם הציר האמריקאי המשוש לא הרבה בקושיות והלך לביתו ובראשו מנצנץ אותו הרעיון ה„נשגב", כי משתעבור הרשות לקביעת התקציבים אך ורק להנה״צ, שוב לא תהיה שלימה לראשי הפועלים, הכל יבוא על מקומו בשלום והארץ תבנה על תלה.

ליפסקי מוען, כי הקונגרס המתכנס אחת לשנתים אינו מוכשר לקבוע את התקציב לשנתים רצופות, מבלי שישתבש בשגיאות גסות. נכון ויציב. אולם למה נשתכחה מלבו של ליפסקי מציאותו של הועד הפועל הגדול? אולי צריך לכנס את הועה״פ הזה לעתים יותר מזומנות ולהרחיב את סמכותו בקביעת התקציב? אילו התכוונו באמת לתקנת התקציב—לא היו שוכחים על הועה״פ הרחב. אולם הלא הכונה היא להדיח את הפועלים ולהרחיקם מכל השפעה על מהלך־הענינים בקביעת התקציב. לעת עתה לא העיז עדיין ליפסקי לדרוש, כי בועה״פ לא תנתן באות כח למפלגות המיוחדות והוא הסתפק ברעיונו ה„מוצלח" על קונגרס שאין לו שלימה בתקציב ועל הנהלה שלא פשה בה מנגעי הפועלים.

ואשר לעבודה בא״י נופא חושב ליפסקי כי הישוב בא״י—קרי צבור הפו־לים—רישומי־השפעתו על ההנה״צ נכרים קצת יותר מדי, וביחוד בולטת ההשפעה בעניני התקציב. דבר זה — אומר ליפסקי — בעוכרינו הוא וצריך לבטלו. ואנב אורחא נפלטת מפי ליפסקי המימרא: הישוב בא״י — קרי צבור הפועלים — מכנים לתוך מערכת־הענינים היום־יומיים של ההנה״צ משום הסתגלות פוליטית המביאה עמה את הגדלת ההוצאות ואת בטול ההלכות שנפסקו בקונגרס מתוך עיון רחב. ליפסקי שוכח, כמובן אשינרא דלישנא, כי רק לפני שעה קלה אסר על הקונגרס את ההכרעה בעניני התקציב, והוא שוכח גם להורות מהי „ההסתגלות הפוליטית" שהישוב הא״י מכניסה להנה״צ ואשר בה כרוכות סכנות כל כך איומות.

ועתה נשמע הפזמון המפורסם: היזמה הפרטית! והפזמון זכה הפעם לנוסחה חדשה, שלידתה באחד הירחים האחרונים. הנוסחה הזאת אומרת, כי מתפקידה של ההנה״צ לסייע ליצירת האפשריות המדיניות והארמיניסטרטיביות בשביל היהודים בא״י והשאר יעשו היהו־דים עצמם ככל העולה על רוחם. הדגים הרשמיים שבציונות האמריקאית הוגים זה חדשים מספר בתורה החדשה הזו. אמנם, ליפסקי מדבר עדיין בלשון מתומה וניחא לו שהרעיון תזה יבצבץ מבין השימין.

עד עתה היינו סבורים, כי יצירת האפשרויות המדיניות והאדמיניסטרטיביות — חובה היא על הממשלה הבריטית. לדעתנו ולדעת רבים מחויבת הממשלה לכמה וכמה תפקידים נוספים, הציונים— היינו אומרים — הם חלק האומה הישראלית העתידה להסתייע באפשרויות האלה. והנה באה התורה החדשה ומכריזה: ה„סח" הציונית היא מעין ממשלה מנדאטורית והיא מטורה ממעשה התישבות. ואם תמצא לומר: ומי יעשה את המלאכה הזאת? — מיד מזמזם באזניך הפזמון: היזמה הפרטית, הון הפרטי! יבוא כל יחיד או קבוצה ויעשו את אשר תשיג ידם. והיזמה הזו — אל תגדרוה בסייגים ואל תציבו לה גבולות. היא רשאית שלא להעסיק אפילו את הפועל הערבי היושב בא״י ושהספיק להעלות את דרגת שכרו לעומת הפועל הערבי שבארצות הסמוכות, היא—היזמה הפרטית הקדושה והנערצה — רשאית להביא מפועלי מצרים, להעזר בהם ולהוריד את דרגת החיים של הפועל הא״י הירודה בלאו הכי. דומה, שהניעו הדברים לידי כך שצריך להזמין מלמדי־דרדקין שיחווירו לותיקים שבציונים את הגירסא דינקותא: אין לך א״י עברית בלי עבודה עברית.

ואפשר שהגירסא הזו לא נשתכחה מהם כלל אלא נפלו קרבן לרוח תוזית שאחזה בקצות המחנה הציוני ובייחוד באמ־ריקה ורוח זו הולכת ומכרזת: אשם הפועל! מהם באחנו כל הרעה! מה נעים לרחוץ בנקיון כפים ולתלות את הקולר בצוואר זולת.

ובאיזה מין מדברים על העבודה שנעשתה עד עתה בארץ? ליפסקי יודע ועד, כי כל העבודה הזו היא בחינת נסיון ועכשיו שוב אין לנו כל ענין בנסיונות אלה. ליפסקי וידידיו כבר יודעים נכונה מה נחוץ ומה לא נחוץ לא״י ואין שעתם פנויה להמתין אפילו לדו״ח של ועדת המומחים. צריך אמנם, לדעתו, להפסיק כל עבודה התישבותית עד שתערה תמסור את חדו״ח שלה, אולם כדי לדון לחובה את הפועלים ודרכי התישבותם אינו זקוק כלל לתוצאת עבודת הועדה.

ועוד הצעה מחוכמת אחת יצאה מפי ליפסקי, מחוכמת מבחינת „ביזנס". הוא מציע, כי כל המוסדות והסוכנויות הציוניים לא יהיו רשאים מבחינת קונ־סטיטוציונית להטיל על המוסדות הבאים, שפרעונם חל אחרי חום מועד בהירתם של מנהלי המוסדות. כדאי היה לדעת, מי מבעלי הפרקטיקה היה נותן „פקודה" כזו בתוקף גזרה חוקית למנהלי העסק ואינו ממשלה תחן „פקודה" כזו לבאי כוחה. היתכן הדבר? הנה, לדוגמה, וקוקה קק״ל לתוספת קרקע, אוסישקין אינו יודע אם יהיה גם כעבור שנת מנהל הקק״ל, אולם גמר־התשלומין בעד הקרקע הנקנית יבוא רק לאחר שנים מספר. ההצעה המחוכמת אוסרת, איפוא, על אוסישקין רכישת קרקעות חדשים. דומה, שההצעה הזו נובעת מתוך הקיום החדש שהוכרז בציונות האמריקאית, הקיום שכונתו להשתלט על התקציב, כדי לבטל חכלית ביטול את פעולת הקח״ק וקחי״. וכל הכונות האלה מתעטפות באצטלא רקדושה: משקיות, efficiency ..

מקדשים מלחמה על צבור הפועלים לכל אורך התוית. מלחמה בכבושיו של מעמד הפועלים בא״י, מלחמה בעמדותיו בתוך התנועה הציונית בעולם, מלחמה בהשפעתו על הקרנות הציוניות המיוחדות — ואנשי־המלחמה רוכבים על האתונות הצחורות של המשקיות. בקי־צור: אין לך פנימות ולקויים שלא יעידו על הפועלים שסרחו. התהלות והתשבחות מלפני שנה שנתים צללו בתהום־נשיה. כמו כן נשתכחו מלמולי־החשאין דנאמרים גם עתה בחדרי חדרים, כי סוים אין לך מפעל של ממש בא״י שלא נעשה בידי העובר העברי. אולם מבקרינו דרכם בקודש להציץ במפעלי־העובד ולמנות בם שגיאות למכביר בחלוהם הדרים בשערה ובאותה שעה ממש לעצור את העינים מראות את הלקויים שבמעשי־המבקרים נופם.

מבקרינו אלה — מה בצע בלשונם הצחה והמצוחצחה, אם לעולם אין דבורם מתגלגל על פשעי־עצמם. במקום לבוא אל הציוני האמריקאי ולדבר על התכניות הגדולות העשויות להציל את מפעלנו, במקום להראות על הזנחתם את שעת־הרצון הגדולה ועל הזכות הגדולה שעמדה להם לעת־מקודה והכרעה זו—באים ומשדלים בו, כי חובתו נפרעה במילואה, אלא שהפועלים הפקירו את כל מעיהו על קרן־הצבי של „אכספרמנטים" והביאונו עד משבר. זאת לסדו קברניטי־הציונית האמריקאית בבית מדרשו של הנסיון הרב והעשיר אשר בידינו!

אם אטלנטיק־סיטי חשרה את רוחה על הקונגרס העומד תחת כתלינו—יחשך יומה של הציונות. צבור־הפועלים בא״י נתבע אפוא לאמרה תקיפה ומחובתו להזדרז בכל כלי־הנשק של הנסיון, כדי להדוף אחור את מחרפיו ומגדיו. הוא מצווה על כך לא רק מחוק האינטרסים שלו כי אם מתוך חובתו לגאול את הציונות מידי הציונים המיואשים המנששים באפלה ללא מבוא וללא מוצא.

יבוא יום וציונים רציונים יתחרטו על אשר נסתחפו עם נחשולי־הפסיכוז שתקף את הרחוב הציוני. היאחר יום זה לבוא?

ב. צוקרמן

ניו־יורק